

PŘEDNÁŠKA PRO MLADÉ CHOVATELE:

DIETETICKÉ PŮSOBENÍ KRMIV A ŽIVOTNÍ FÁZE KRÁLÍKA,
DĚDIČNOST VYBRANÝCH GENETICKÝCH ONEMOCNĚNÍ
KRÁLÍKŮ

OLOMOUC 12. 8. 2021
SOUTĚŽ MLADÝCH CHOVATELŮ

MVDr. Vlastimil Šimek, Ph.D.^{1,2}

¹Ústav chovu zvířat, výživy zvířat a biochemie, Fakulta veterinární hygieny a ekologie, Veterinární univerzita Brno

²Ústřední odborná komise chovatelů králíků, Český svaz chovatelů, z.s.

Obsah přednášky

- **DIETETICKÉ PŮSOBENÍ KRMIV A ŽIVOTNÍ FÁZE KRÁLÍKA**
 - odstav
 - předvýstavní období
 - účast na výstavě
 - povýstavní období

- **DĚDIČNOST VYBRANÝCH GENETICKÝCH ONEMOCNĚNÍ KRÁLÍKŮ**
 - vybrané vady kostry, chrupu, pohlavních orgánů, očí

DIETETICKÉ PŮSOBENÍ KRMIV A ŽIVOTNÍ FÁZE KRÁLÍKA

Základy výživy králíků

- Malý býložravec
- Anatomické a fyziologické zvláštnosti trávicího aparátu
 - objemné slepé střevo (obdoba koní, fermentace, produkce energie)
 - neschopnost zvracení (komplikace při otravách)
 - cékotrofie („recyklace“ vybraných živin, obdoba přežvykování skotu, zdraví)
- Původní adaptace na příjem velkého množství objemného krmiva, minimum jádra
- Domácí chov králíků – respektujeme?!
- Zelené krmené – návrat (technika, výběr)
- Kvalitní krmné suroviny – význam, zdraví

Výživa mladých králíků 1

- Příjem pevné potravy od cca 18. dne (mléčnost samice, četnost vrhu, hygiena kotce)
- Tzv. mléčný olej v žaludku – obranné látky pro králíčata
- Po odstavu se mléčný olej netvoří – zdravotní riziko
- Snížená schopnost trávit škrob – do cca 42 dní (omezit škrobnatá krmiva v dávce)

- Odstav = stres

- Vyvarovat se možnosti selektivního příjmu krmných komponent (živiny, minerály)

Výživa mladých králíků 2

- Možnosti snížení odstavového stresu:

- fázový odstav nejsilnějších mláďat
- ustájení po 2 – 3 ks ve větším kotci
- od 3. – 4. měsíce samostatně v kotcích
- zoohygiena – mikroklima, tepelný stres
- neměnit krmnou dávku, zvýšit podíl objemného krmiva a okopanin
- nepřekrmovat jadrnými krmivy s vysokým obsahem bílkovin
- alternativy – topinambur (inulín)
- frekvence krmení jádrem 1 – 2 x denně (od věku 3 měsíců jen 1 x denně)

- **Zlaté pravidlo krmení domácích králíků: Předložené jaderné krmivo by králík měl do 15 – 30 minut zkonzumovat a zbytek by se měl odstranit do dalšího krmení.**

Výživa před výstavou

- Chovná kondice
- Výstavní kondice
- Dlouhověkost králíků a schopnost dobré kondice je z velké části dána genetikou

- Profilace krmné dávky:
 - správné načasování a doba trvání (min. 2 měsíce)
 - vyšší obsah tuku a sirných AMK – vliv na kůži, srst a kožní deriváty
 - vyšší obsah vitamínů a mikroprvků – dokončování růstu, správné fyziologické funkce
 - neměnit náhle složení diety (průjem – následky)

Výživa na výstavě

- Zásadní situace
- Multifaktoriální stres (ustájení, veřejnost, výživa, králíci, počasí,...)
- Stres → vyšší vnímavost k nemocem, citlivé trávení, oslabená imunita
- Možnosti minimalizace nutričního stresu:
 - voda (čistá)+ seno či sláma (kvalitní) + vhodné okopaniny (bez nánosů zeminy) vs. tradiční přístup
 - výměna vody + čistota misek (dezinfekce po výstavě)
 - nepoužívat dvojmisčky na vodu a jádro!
 - ideál – závěsná krmítka z tvrzeného plastu (lehké, dezinfikovatelné, skladné)
 - v případě předložení jádra – omezení na cca 1/2 až 2/3 tradiční dávky
 - zahraničí (velké výstavy) – sami chovatelé si krmí své králíky – vlastní krmná směs

Výživa po výstavě

- Možnost karanténizace?
- Velké výstavy – prodej králíků
- Vyklizený a čistě nastlaný kotec

- Krátkodobé (cca 3 – 5 dní) omezení jádra na cca ½ běžné dávky – podle zdravotního stavu a kondice králíka
- Čistá voda
- Pohyb
- Seno, sláma, bylinky, okopaniny

- U dobře adaptovaných králíků je interval mezi výstavami cca 3 – 4 týdny
- Výběr výstav do výstavního kalendáře – načasování, preference výstav

DĚDIČNOST VYBRANÝCH GENETICKÝCH ONEMOCNĚNÍ KRÁLÍKŮ

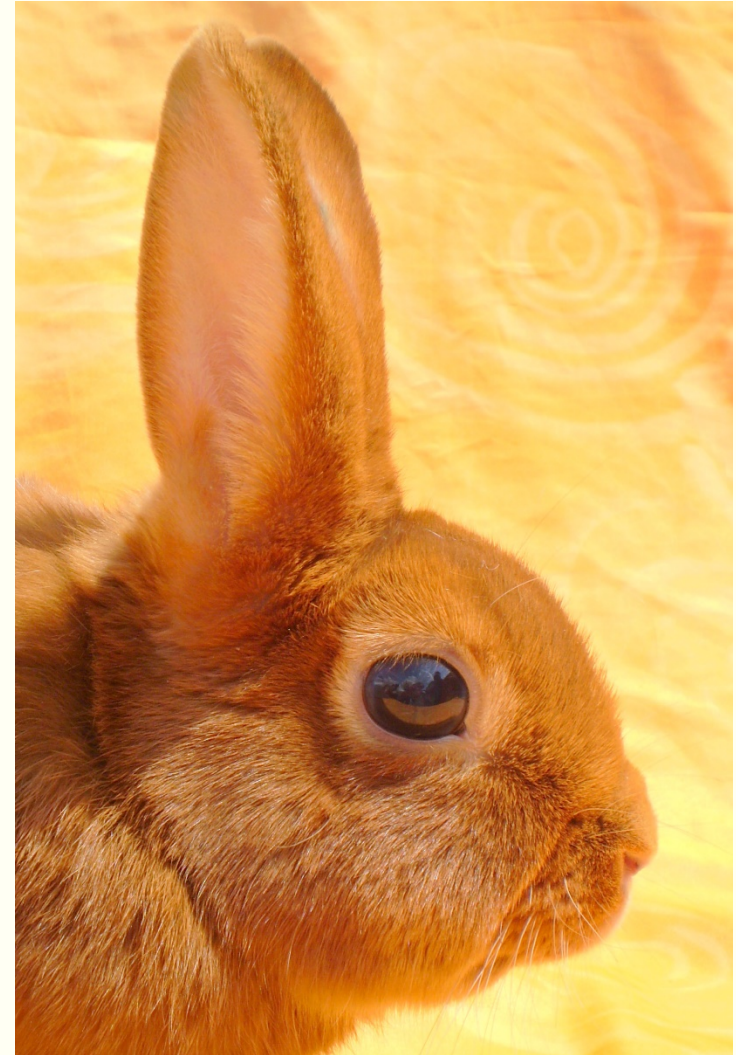
VROZENÉ VÝVOJOVÉ VADY

- Deformace kostry – postoje
- Deformace chrupu – klešťový skus, předkus
- Deformace pohl. orgánů
- Deformace očí
- Deformace uší – pohmatem, pohledem

- Přísná selekce!

Buftalmie (vrožený glaukom)

- Popsána v roce 1937 (Nachtsheim)
- Recesivní mutace bu/bu s neúplnou penetrací
- Zasahuje do metabolismu vit. A
- Vysoký intraokulární tlak, zatemnění rohovky, poškození očního nervu, rozšíření zornice
- Především u albínů
- Výskyt v populaci – méně než 1 %

Deformace rohovky oka

- Přerůstající rohovka
- Blanka na oční kouli
- Různý stupeň
- Tendence k progresi
- Hlavně modře zbarvení králíci

Epilepsie

- Vrozená
 - popsána v roce 1934 (Nachtsheim)
 - recesivní charakter
 - ČSSR – vídeňští bílí králíci

- Získaná
 - např. dietárně (např. extrakty z třezalky)

Anomálie v utváření končetin

- Defektní postoje končetin
 - 2 hlavní typy
 - různý stupeň
 - vrozené, získané
- Vybočený (sudovitý, „O“)
- Vbočený („kravský“, „X“)

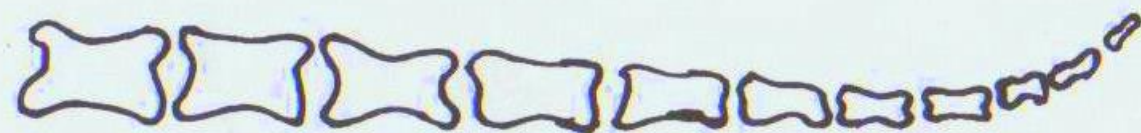

Anomálie v utváření pířka

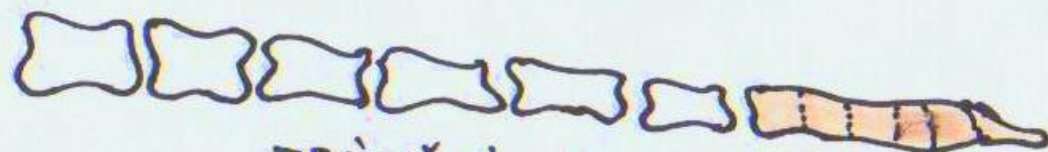
- Velikost (poměr k tělu)
- Poloha
- Struktura

- Vztah k utváření zádi

- **Drátěné pířko**
- **Křivé pířko** – všechny výrazné deformity bez ohledu na předpokládaný původ vady!

ROVNÉ PÍRKO

DRÁTĚNÝ KONEC PÍRKA

KŘIVÉ PÍRKO

Anomálie chrupu a skusu

- Vrozené – délka + profil lebky
- Získané – úraz, Ca metabolismus,...

- Nůžkový skus – fyziologicky u králíků
- Patologie
 - klešťový skus
 - předkus
 - podkus – málokdy u králíků

Deformace zevních genitálií

- Posuzování – brát v potaz individualitu králíků
- **Hypospadiie (rozštěp) pyje**
 - předpoklad recesivní mutace
 - vrozená porucha formace spongiózní tkáně okolo močové trubice
 - dědičné, různý stupeň – plodnost, intersexualita?
 - společně s kryptorchismem (u lidí; králíci vzácně)

Kryptorchismus

- Kryptorchismus obecně

- narušení sestupu varlat
- dříve – čistě genetický původ
- nedávná doba – vliv genetiky + prostředí

- Králík a kryptorchismus (2 % populace)

- sestup varlat + formace šourků – do 12. týdne života; berani někdy déle
- jednostranný (převažuje), oboustranný
- břišní (33 %), tříselný (67 %)
- pohlavní dimorfismus, porucha tvorby spermií
- vývin šourků + vizuální/palpační absence varlat = varlata jsou jen zatažená (stres)
- při kryptorchismu varlata zůstávají v dutině břišní a současně šourky nejsou vyvinuty

DĚKUJI ZA POZORNOST.

© 2021 Vlastimil Šimek

Použitá literatura je k dispozici u autora prezentace. Prezentace bude zveřejněna na webu www.cschdz.eu

Prezentace vznikla za podpory institucionálního výzkumu Ústavu chovu zvířat, výživy zvířat a biochemie, FVHE, VETUNI Brno.
